

REDACȚIA

Arad, Doak Ferenc-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an . . . 20 cor.

pe 1/2 an . . . 10 „

pe 1/4 an . . . 5 „

pe o lună . . . 2 „

N-rii de Duminecă pe an

4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

Arad, Doak Ferenc-utca nr. 20

INSECȚIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b de fiecare publicațiune

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 302

Scrisori nefrancate nu se primesc

D. A. Sturdza.

D. A. Sturdza, luminatul sfetnic al M. Sale Regelui Carol I împlinește azi șaptezeci de ani.

Puțin sunt muritorii, căror Cerul li-a hărăzit așa viață lungă. Și mai puțini încă aceia, cari și la o vârstă atât de înaintată au puterea de muncă și vioiciunea sufletească și trupească a d-lui D. A. Sturdza. În România: domnia sa este nu numai prin poziție cel dintâiu cetățean, dar mai ales prin muncă stă d'asupra tuturor, pentru că și ca șef de partid și ca sfetnic al M. Sale, d. Sturdza e bărbatul cel mai muncitor al patriei sale. Se scoală cel mai de dimineață și se culcă cel mai târziu și întreaga vreme o consacra afacerilor publice.

Fată, în primul rând, taina pentru care până și cel mai neînduplecat adversar politic ai săi îi poartă un deosebit respect.

Și dacă n'ar fi fost prim-ministru nici-odată și n'ar avea la activul său marea operă săvârșită la 1900, când printr'un curaj ne mai văzut în țeară — acela de a tăia în carne vie, cu risicul jertfirii a ori-ce popularități — proclamă principiul economiilor bugetare și punând în practică acest principiu, scapă România de faliment și o duse la independența economică. — Șt atunci D. A. Sturdza era să rămână un mare bărbat de stat, pentru-că dela unirea principatelor și până ce a trăit Brătianu, n'a fost act mare de stat la care să nu fi participat. În redeschimbarea națională și mai ales a modernizării vieții din România, nimin n'a jucat un rol mai însemnat ca D. A. Sturdza. Finanțele, instrucția publică și poliția externă a României pentru totdeauna vor mărturisi despre prodi-

gioasa activitate a d-lui D. A. Sturdza, după cum, peste tot, o decisivă inițiere a avut activitatea sa asupra întregii vieți publice a țării. Fiind el însuși un bărbat disciplinat și de muncă, a disciplinat partidul pe care-l conduce. Numai așa, la un moment dat, moment istoric, a putut lua cărma țării și garanta că va lecui răul ce amenința cu desastru mândrul regat.

E un nespun noroc că pentru vremurile cari au urmat după moartea marelui Brătianu, România l'a avut pe D. A. Sturdza, care a știut să se impună nu numai unui partid mare, dar care avea absoluta încredere a Coroanei și în străinătate respect ca nici un alt bărbat de stat în viață al României.

Și a fost un noroc nu numai pentru România, ci pentru Români de pretutindeni. Pentru-că între cași bărbați de stat mari au stat la cărma țării, nici unul n'a îmbrățișat mai cu căldură soarta tuturor Românilor, nici unul nu a studiat situația și a Românilor în afară de regat și n'a pus mai în vedere lumii culte pe frații oproșiți.

Dar nu intenționăm să scriem biografie. D. A. Sturdza este în plină activitate, la apogeul vieții sale și are să adauge încă multe lucruri bune la cele pentru cari se bucură de nemărginită dragoste a partidului său, deosebita considerație a marelui său Suveran și stima întregului neam românesc.

Vrem să dăm expresie omagiului nostru, dorind d-lui D. A. Sturdza încă mulți ani, plini de vigoare, să presedieze cu forța sa de muncă uimitoare și cu bogata-i experiență la îndrumarea pe o cale tot mai fericită a neamului românesc.

La mulți ani!

13.400 emigranți într'o lună. Organul biroului statistic oficial a statului comunică știrea că în luna Ianuarie au emigrat din Ungaria 13.400 cetățeni; dintre aceștia cel mai mult (4057) s'au dus în America iar 2613 în România.

Români au emigrat din comitatele Făgăraș (800), Brașov (794), Sibiu (367), Alba inferioară (265) și Târnava Mare (229). După toate semnele, ei s'au dus în România.

Svetozar Hurban-Vajanszky, distinsul literat și publicist slovac e luat rău la țintă de patrioții procuratură din Turótz. Astfel, n'a apucat încă să se pertracteze procesul ce i-s'a intentat pentru o poezie publicată în „Narodni Noryni” și după cum se comunică, i-s'a intentat acum al doilea proces, tot pentru o poezie (Nedzstaračko — Sa nu ne lasăm), în care procurorul a găsit agitare în contra nației maghiare. În această poezie zărele maghiare spun că Hurban a și calomniat pe Unguri, atribuindu-le intenția de desnaționalizare a celorlalte neamuri.

Un proces de presă intentat lui Hurban se va debata la Budapesta în ziua de 21 Martie.

Copii făcând politică.

Am ajuns și asta: sovinișmul să domineze și în școală. Grație agitațiilor kossuthiste, elevii dela gimnaziul din Szarvas s'au pus să facă și ei politică din greu, șanume politică patriotică. Auzind despre demonstrațiunile din Budapesta, elevii acestui gimnaziu au trimis adică ziarului „Füg. M-g” o adresă de aderență și încurajare chiar pentru „părinții patriei”, cari tocmai acum demonstrează împotriva armatei comune.

Auziți numai cum glăsuiesc tinerii despre armata comună:

Te vei mira când îți voi spune că chiar unul dintre aceștia mi-a zis că lui îi sunt o silă dogmele relegei!! În celelalte școli, din lege nici ca se învață cevași. Este cu adevărat în școlile începătoare un catehismu. Dar acesta e mai mult al relegei naturale decât a celei creștinești, cu toate că pruncul cel ideal al lui Rousseau nu s'a realizat până acum în alte locuri, cu atât mai puțin la noi. În celelalte școli nici ca se mai pomenește de relege. Tu știi că noi învețam relegea până și în cursurile de filosofie, dar aici, când în anul trecut începui întâiași dată a vorbi de necredința de aici, unii începură să răzâ! Gândește tu acum, că aici și ce mai este din relege, este numai în semnele din afară. Cugetă apoi că tinarul în școală se deschide încâtva și pricepe că numai cu aceea că mă voiu mirui în toate zilele și voiu face cruci peste cruci nu mă spășese. Astfel el semnele cele din afară în care sta relegea oamenilor de aici le socotește de prisos și fiind-că nu cunoaște osebitatea între dogmele credinței și între cele ce nu se țin de ființa lucrului, cu aceste lapădă și pe acele. Asta e pricina că a fi aici deșteptat prin învețatură atât însemnează cât a nu avea credință.

Se ajută aceasta prin desfrînările cele mai urite. Tinerul după ce a ajuns la 16 ani vine într'o luptă grozavă cu conștiința sa și cu simțul său. Tinerul n'oa învețat nimic din moral, dar tot a auzit că e pe-că a se lasa în desmierdările cele urite; așadar are ceva ghimpe.

Simțul lui însă după ce a gustat odată din paharul lui Cupido, e mai înfocată. Astfel în june se naște o luptă. Care pe care o să biruiască? Prea lesne e de priceput. Cu toate că-l roade vermele, el despre adevărul legilor morale nici odată n'a fost încredințat: că nici nu le-a cunoscut. Cupido îi dă arme pentru sine în dulceața desmierdăciunii care e de față și în pilda celorlalți, chiar și a preoților. Eată dar că în sfârșit, ca să scape de acei timp, socotește moralul de nește năluciri! Marele Leibnitz zice într'un loc: „Eu aflu că astfel de păreri (nere-

ligioase) fiind-că își află patronii între cei mai mari — după cari se îndreptează ceialaltii — și se virăsc în cărțile de modă toate le pregătesc spre o revoluție generală care amenințează Europei și spre desăvârșita dărăpănare a acelora, care au rămas încă din nobilele teneuri ale grecilor și ale Romanilor cari iubire pentru patrie, cătră binele obșteșc și grija de viitorime o prețuiau mai mult decât fericirea și chiar viața sa”. Zice da Leibnitz că aceste din urmă, adică iubirea patriei și grija de viitorime or să înceteze fără temerea de Dumnezeu. Mai la urmă adaugă că puind din vreme stavilă acestei boale lipicioase, poate să se împiedice și urmările; eară dacă nu, atunci „va înveța prevedința pe oamant prin revoluție, care o să urmeze”. Leibnitz a prezis un iucru mare și nu s'a înșelat. Revoluția Franței dela sfârșitul veacului trecut, zică cine ce îi place, a fost o împlinire a prorociei lui Leibnitz; altfel nu-mi pot închipui grozăvențiile acelei revoluții, pe care numai oamenii cei perduți puteau să le facă.”

(Va urma).

1) Scrisoarea aceasta este foarte importantă pentru cunoașterea filosofiei lui I. Maiorescu. El era Leibnitzian. Ca și Leibnitz, I. Maiorescu nu crede că raționalismul ar fi antipodul credinței; ca și Leibnitz el crede și judecă în același timp: el sustine în scrisoare — nemurirea sufletului și, ca și Leibnitz, critică formele religioase lipsite de simbulare launtric. Leibnitz critică ceremoniile catolice, Maiorescu „cruelle peste cruce”, care nu spun nimic din suflet. (Vezi caracteristica lui Leibnitz în G. Ch. Boruhard Pünjer, Geschichte der Mistlichen Religion-philosophie, vol. I, p. 37.) Maiorescu a primit însă din scrierile lui și prin-țipiul politic: „nici este de adăos o mică lamurire.

După Leibnitz statul, care se întemeiază înainte de toate pe virtute și temerea de Dumnezeu, este „o mare societate al cărei seop e siguranța comună”, cel puțin siguranța, dacă nu fericirea „binelor obșteșc”, cum citează Maiorescu. Leibnitz cere ca regulă, ascultarea de legi dar și dreptul la insurecție, când principii fac rân supușilor. El zice: „Națiunile nu sunt dator să se la-e a fi ruinate de capriciul sau răutății a unui individ”. (Voy. Pani J. net, Histoire dela science politique dans ses rap-ports avec la morale, vol. II, p. 239-240.)

George Baritiu și amicii săi.

— Corespondență. —

(Urmare).

25 Septembrie 1838.

Eată că în 27 August nu putui fi macar o jumătate de ceas nemiștuit în cabinetul meu. De-atunci și până astăzi, mai o lună, nu mă ertară trebile ca să pot isprăvi scrisoarea.

Așa, stricăciunea e mare pretutindena. Dar în țara asta e și mai mare. Aș vrea să-ți înfir puncturile și împreună cu isoarele în scurt. Cele ce se ivesc al întâiu ochilor sunt:

1. Recelea inimii cătră lege și apriata necredință. Ique zidirile obștești ce le mai multe sunt bi-cericele, dar și cele mai puțin călcate sunt tot ele. Nu cele mai alose sărbători sunt goale. Și la cei ce se mai vede cevași plecare cătră lege ca este numai în semnele din afară. Nu e de mirare. Acasă nici un părinte nu-și crește pruncii în lege, pentru-că nu o știe. Veți vedea din cuvântul meu dela Cerneți, că am găsit în școală prunci de câte 14 ani din familii însemnate cari n'au știut nici Tatăl-nostru).

Lipsa creșterii de-acasă ar trebui să o împlinească preotul. Dar preoții sunt cei mai neînvețați. Ei nu știu să-și cetească bine ecteniile.

Cei cari se zic aici mai civilizați, în public sunt fățarnici, între sine își bat joc de lege. Crede-mă că cei mai mulți acolo își pun procopsința ca să nu creadă nimic din relege! Am auzit chiar pe cei ce sunt însărcinați cu formarea generației de acum rîzînd de nemuritatea sufletului!! Ce e mai mult, chiar și în școlile publice se aud din gura lor de aceste!! S'au întemeiat cu adevărat seminaruri trei, dar nu

1) Acest cuvânt s'a tipărit.

Banca „Victoria“

In viața Românilor din părțile ungurene banca „Victoria“ este o viue și netăgăduită dovadă despre laudabile însușiri și bărbătești stăruințe. Intemeiată de fruntași cu modeste resurse bănești, dar condusă cu înțelepciune, banca „Victoria“ a ajuns să fie nu numai cea mai solidă instituțiune financiară în Arad, dar între băncile române și-a eluat al doilea loc, deși sunt alte multe mai vechi.

Eri s'a ținut adunarea generală a „Victoriei“. A fost deja a 15-a!

Cele multe înainte.

Ca întotdeauna, așa și eri, adunarea generală a fost nu fel de serbare și la tot casul serbătorirea muncii fără răgaz și cinstite a direcțiunei, în primul loc însă a directorului executiv Dr. N. Oncu și a secretarului general Sava Raicu, la adresa cărora numeroșii acționari au și manifestat cu vechea încredere și frățescă iubire.

Adunarea a început la orele 10. A prezidat octogenarul notar public D. Boneiu.

Fiindcă ținem să dăm un raport amănunțit în numărul nostru dublu, aci vom spune numai atât, că totul a decurs în cea mai perfectă regulă și înțelegere. Raportul conștiințios al direcțiunei a fost primit unanim și cu aclamări, unanim s'au reales și cei doi membrii ieșiți la sorți, și peste tot: o dispoziție înălțată a domnii în tot decursul adunării.

Toate aceste sunt garanții că și în viitor banca „Victoria“ va urma pe calea de îmbucurătoare propășire și fiecare adunare generală va fi constatarea zelului și priceperii de muncă a celor din fruntea ei.

In onoarea dlui D. A. Sturdza.

Comitetul pentru organizarea banchetului ce se va oferi Marți 25 Februarie în sala Teatrului Național, în București de către partidul național-liberal, în onoarea șefului său, dl Dim. Sturdza, a luat ultimele dispozițiuni în privința aranjamentului săleii.

Sala teatrului va fi acoperită de o plangă care va face posibilă comunicația scenei cu sala.

În mijloc se va așeza masa de onoare prezidată de dl Sturdza. La dreapta pe un soclu va fi pusă statua „Vigilența“, darul partidului liberal.

CAPRI.

(Urmare și fine).

Lungimea peșterii e de 52 metri, lărgimea ca 30; boltile sunt cel mult de 13 metri de înalțe, iar apa 15 metri de adâncă. Valurile apei, se înțelege, că sunt liniștite și bărcile se mișcă lin în toate părțile, ca vizitatorii să vadă totul. În fundul peșterii un copil face pentru puține minute o baie și corpul său ia în apă o culoare argintie, atât de încântătoare, cum numai băile fermecate ale zinelor puteau să o producă.

Visita durează vre-o 15 minute, apoi bărcile es iarăși una după alta. Mușterii egiseră, deja toți și peștera era goală, dar eu mă tot scaldam în acel albastru uimitor și nu puteam să plec. Însă în lumea aceasta toate au sfârșit. Barcarolul s'a apropiat de țărm, eu m'am culcat resignat iarăși pe fundul bărcii, o mișcare plină de avânt și într-o clipă eram iarăși în lumea realității și vedenia a dispărut ca un vis înșelător sau ca o nălucire din lumea basmelor!

Ne-am urcat în vapor, care și-a luat drumul spre portul insulei, — dar acum nimic din ce vedeam nu ne mai interesa; eram toți plini de farmecul acelei lumi atât de mici, dar atât de albastre.

La trei mese laterale vor lua loc 500 convivi la banchet.

Invitațiunile vor purta numele invitatului și numărul locului.

Subscriptionile strănse până acum au atins țira de peste 25 mii lei.

Ca ocazia jubileului său, dl Dim Sturdza va primi felicitările în sala cea mare a conștiințului de ministri, după amiază.

Alegerea dela Ceica.

— Scrisoare dela fața locului. —

A cere dela Români din Bihor activitatea politică ni-se pare cu neputință. Bihoreni sunt așa de săraci și de lipsiți de cultură, încât simț și pricepere politică a pretinde dela ei este lucru absurd. Și cu toate acestea, minunea minunilor, în Bihor, în mijlocul poporului nostru românesc, se petrec remarcabile evoluțiuni politice. Până mai ieri alaltăeri marfa sigură pentru ori-ce gură cască guvernamentală, astăzi poporul român din Bihor este pătuns de spiritul opozițional kossuthist în gradul cel mai mare. Anul trecut la Beiuș alesoră cu eroică însuflețire deputat pe 48-optistul Bartha Ferecz, ear de unăzi la Ceica întreg poporul a fost pentru Adorján, candidatul opozițional, și dacă nu s'ar fi întrepus toată armada administrativă comitetensă, de sigur domnul protonotar Ioan Papp, n'ar fi căpătat nici 100 voturi. Acesta-l adevărul curat, pe care datori suntem a-l mărturisi, ca să știm, cum stăm și să nu ne mai amestim cu minciuni și cu apă rece. Tot atât de adevărat este și aceea, că protonotarul român Ioan Papp n'a prea voit se fie ales deputat dietal, ci a voit se rămână mai departe la comitat, unde este sufletul întregii administrații.

„Tribuna“ din Sibiu în Nr. 29 a. c. scria despre acest harnic și cinstit funcționar român, ca despre „un anumit Pap Ianos, care se zice, că ar fi de origine Român“.

Sunt grozavi frații dela Sibiu! Este o mare greșală, a scrie în felul acesta despre un bărbat, care totdeauna a ținut cu mândrie la neamul și la biserica sa, și care ca funcționar a făcut reale servicii poporului român.

Ori și câtă stimă și iubire a avut însă poporul nostru față de acest

brav bărbat, nu s'a potut însufleți pentru el, fiindcă nu de persoana lui era vorba, ci de steagul guvernamental, care astăzi în întreg Bihorul numai în 2 cercuri electorale se mai susține. Ci poporul s'a însuflețit pentru steagul opozițional, pentru patruzeci și opt, cum striga, înțelegând sub patruzeci și opt, nici mai mult nici mai puțin, decât răsturnarea sistemului actual de guvernare și a stărilor economice insuportabile.

Mințesc toți aceia, cari zic, că Românii din Bihor sunt kossuthiști. Românii din Bihor și-au pierdut ori-ce încredere în domni stăpânitori, cari li lasă să moară de foame, cari li lasă în întunec, și cari li exploatează fără cruțare.

Alegerea dela Beiuș și dela Ceica a fost manifestarea voinței poporului, a fost manifestare de natură socială — economică, care va continua a se arăta tot mai impunător, tot mai irezistibil, până ce dintr'o parte sau dintr'alta se va face ceva real pentru ameliorarea sorții materiale — economice a acestui nenorocit popor.

Anul trecut la Beiuș am văzut tristul spectacol: poporul față în față în luptă cu preoții, învățătorii, notarii și toți conducătorii și funcționarii săi. Și poporul a biruit.

Acum, la Ceica, poporul nu mai era părăsit. O parte însemnată a preoției noastre a trebuit să meargă cu curentul. Am văzut acolo în tabăra opozițională preoți bravi, în al căror caracter și onestitate nu ne este iertat a ne îndoi, i-am văzut luptând în fruntea poporului pentru candidatul opozițional și în contra candidatului „român“ guvernamental — și acești preoți nu pot fi învinuiți că sunt kossuthiști, ci ei fac politică, care li-o dictează sentimentul obștesc și interesele reale ale poporului lor.

„Pasiști“ patentați dela Sibiu de sigur vor spânzura pe acești preoți români cari au dat mâna, după părerea lor, cu partidul 48-ist. Până vor prinde și ei de știre despre eele petrecute la Ceica, iată vedem prin ziarele ungurești, cum își varsă focul românii nostri guvernamentali. Un profesor gimnazial din Beiuș să luase zilele trecute la furcă print'o gazetă din Oradie cu deputații 48-ști Bartha și Gabányi pentru-că aceștia au în-

drăsnit a merge la corteșire în cercuri Cechii...

Pe Zigre, Duma etc. îi văzurăm la Ceica corteșind pentru Ioan Papp foarte bine. Am dori numai să știm ce câștig va fi pentru poporul român, dacă mult prețuitul său protonotar va ajunge în dieta țării? Ori poate trebarea nu e la loc? — Noi răspundem cu siguranță, că în dieta țării Ioan Papp va fi un mameluc tot atât de mare al guvernului, ca și ceialaltii pentru care cel puțin depunem și o carieră. Mut și surd rămâne în dieta deputatul Ceichii strigătele de durere ale poporului precum muți, surzi și orbi sunt sărăcos între popor Zigre și Duma. Pentru kossuthistul Bartha Ferecz va fi singurul și de aci încolo, care va cere pâne pentru poporul român și-i va apăra interesele în sfatul țării.

Dar despre acestea cu altă ocaziune.

Inmormântarea lui Rieger.

Se depeșează din Praga următoarele:

Pentru inmormântarea lui Rieger Vin și Sâmbătă trenurile au adus în număr mare de cetățeni din toate părțile Boemiei și Sileziei. Până la 11 ore înainte de amiază publică a fost lăsat la catafalc. Întreg orașul a umbrațat dolii. După amiază a început delarea corporațiunilor la locul designat. Tot deodată au început a sosi și studenții în dolii.

Pe catafalc erau o mulțime de coroane și flori cu panglică scumpe. La coșciug au stat garda studenții dela școlile superioare și, membrii societății Sokol. În mulțimea imensă era ministrul Rezek, ca reprezentant al guvernului, locțiitorul guvernatorului, comandantul corpului de armată, președintele casei seniorilor, o mulțime de reprezentanți ai preoției și aristocrației, capii ofițierilor, aproape toți deputații boemi și Reichsrathului și provinciei deputați apoi membrii misiunii de provincii, reprezentanții universității boheme și a politehnicei, consilierii orașenesci reprezentanții orașului e. a.

După aceasta publicul a părăsit panteonul și foierul muzeului. Coșciugul a coborât în stradă studenții apoi convoiul a pornit. În fruntea convoiului mergea episcopul Krasl. La muzeu a luat cadavrul în palamire membrii societății „Sokol“ și-l au așezat pe carul mortuar care era urmat de o mulțime imensă. În cimiter după cântecul funebru au sfințit de nou cadavrul. Vice-

Grotta azzura este cea mai frumoasă din peșterile ce se găsesc în malurile stâncose ale insulei. O peșteră de stalactite se numește pentru culoarea ei albă „grotta bianca“; alta pentru reflexul apei „grotta verde“. „Grotta di mitromania“ se numește astfel, fiindcă pe timpul Romanilor era ascunsă acolo o comoară a zeului persian Mithras.

Am debarcat cam după amiază în Marina grande și eram pe pământul insulei Capri, unde împăratul Tiberiu a petrecut cei din urmă 10 ani ai domniei sale și unde a construit nu mai puțin de 12 vile și unde cete de străini peregrinează mereu, să-și regăsească sănătatea corpului. Un admirabil drum în serpentine conduce la orașul Capri și am descins la otelul Pagano, unde trag cei mai mulți Germani. Mai ales pentru pictorii germani Pagano e locul de întâlnire și toți păreții casei sunt plini de lucrările lor mai mult sau mai puțin serioase. Și tot timpul cât am stat acolo ni-se părea, că sunt într'o Weinstube din Stuttgart sau Leipzig. Eu preferam însă să mă aștec între Caprensi, să vorbesc cu țeranii și țerancele insulei și aceste din urmă se plângeau, că își petrec viața atât de singure și părăsite, fiindcă fil lor, bărbaii lor trebuie să se ducă din cauza sărăciei în America, unde stau ani de zile fără să-i vadă.

Și tot timpul cât am stat pe insulă umblam mereu, rătăceam pe toate cărările, urcam toate piscurile, intram în toate casele mici și albe ale țeranilor din mijlocul viilor și parcă îmi crescuseră aripi, căci nu mi puteam stăpâni dorul de ducă.

Am văzut Faraglioni, 3 stânci uriașe, drepte ca niște columne înălțându-se din mare, la marginea vestică a insulei. Am șezut pe ruinele vilelor împăratului roman și am văzut stânca de 300 de metri, numită „Salto di Tiberio“ de unde tiranul își arunca nenorocitele sale victime în mare.

Am admirat de pe „Punta tragara“, un deal prominent în mare, culcarea soarelui aprins în patul său de ape. Am urcat admirabila șosea tăiată în stâncă până la Anacapri, am trecut pe sub ruinele castelului Barbarossa și pe terasa unei cărăcime țărănești m'am delectat în mișcările Tarantellei, jucată de o droaie de copii lărmuitori. Ear de pe coastele muntelui Solaro, pe a cărui năsip abea crește o iarbă împilată, am admirat pădurea cenușie de maslini gârboviți și din vârful muntelui mi-am plimbat privirea peste întreaga peninsulă italiană, peste vârfurile Apeninilor acoperite cu zăpadă; am privit spre nordul înghețat, unde trebuia să mă reintorc și îmi părea atât de bine, că sunt pe muntele Solaro, că mă pot încălzi la

razele soarelui de miază-zi și aș fi deodată ca marea să se agite, vântul să urle turbat despre Sicilia și vapores să nu se poată apropia de Marina grande și să nu pot pleca multă, multă vreme.

Ah da, pe Capri ai sta întotdeauna și nu mă mir de loc, că Tiberiu a preferit-o Romei și palatului din poveste de pe Palatin. Căci șederea acolo e atât de plăcută și idilică și liniștea atât de mare și cu toate că vezi vecinție aceleasi pârâuri lucruri, nu ți-se urește și nu ai pleca odată. De ce? — Mai ales fiindcă acolo e marea, atât de aproape, încât poți să atingi cu mâna și să o strângi în brațe.

Ea am fost totdeauna mare admirator al naturii și mi-a plăcut să mă găsesc în privirea unui lanț de munte și vârfurile ascunse în nori, de vânt codrului și de monotonia câmpiei de farmecul unei serii de vară luminată de razele lunii — dar nimic, nimic nu se poate compara cu frumusețea și măiestrea mării. Marea este iubita mea prea adorată, ea este dorul cel mai nepotolit al vieții mele și de toate — toate m'au putea sătura, dar de a privi marea nici-odată!

Și de multe-ori am stat ceasuri întregi pe coasta petroasă despre sud a insulei pierdut în contemplarea nemărginită ce o oferă suprafața întinsă a oceanului.

presidentul Zaceh a rostit un panegiric Induioşetor, în care a arătat marile merite ale lui Rûger. După un nou cântec fanebral au aşezat coşciugul în cripta familiară. În-mormântarea s'a sfârşit la şapte ore şi trei sferturi.

DIN ROMÂNIA.

Un veteran. Joi a încetat din viaţă în Bucureşti, colonelul Grigore Ioan. Numele colonelului Grigore Ioan ne reaminteşte fapte eroice din vremea războiului pentru independenţă. A fost colonel, Grigore Ioan s'a pus în capul regimentului la asaltul d la Griviţa şi a înfruntat focul inamicului cu curaj de un adevărat viteaz pentru ca prin exemplu personal să îmbărbăteze la luptă regimentul său.

Bravul ofiţer, a cărui moarte trebuie s'o plângă azi ţeara întregă, a căzut rănit. Intors în ţară după războiu n'a mai stat mult timp în rândurile armatei active.

Peşaga pe care el o lasă în istoria vitejilor militare din războiul independenţei nu poate să fie întunecată de nimic.

Banca Naţională. Joi la orele 8 d. a. a avut loc adunarea generală a acţionarilor Bancai Naţionale.

A prezidiat dl. M. C. Sutz, guvernatorul băncii.

S'a aprobat bilanţul pe anul 1902 şi desăvârşirea consiliului de administraţie de gestiunea sa pe exerciţiul trecut.

S'a decis distribuirea dividendei de 121 lei şi 95 bani de acţiune.

Au fost aleşi: dl. Anton Carp director şi dl. Al. Vericeanu cenzor.

Di. Vintilă Brătianu a fost confirmat cenzor în locul dl-ului E. G. N. Stătescu, demisionat.

Adunarea s'a terminat la orele 5.

Societatea Geografică. Sâmbătă la orele 8 şi jumătate seara au început în sala de sedinţe a Senatului, sub Augusta Preşedintia M. S. R. galat şi a Altei Sale Regale Principele Ferdinand, anuiele conferinţe ale societăţii Geografice Române. Au vorbit în această primă sedinţă d-nii: George I. Lahovari, Dr. Marinescu, colonel Ionescu şi inginer Elie Radu.

Numiri. Prin decret regal au fost numiţi membri în consiliul superior al armatei d-nii: Dem. Sturdza, prim-ministru şi ministru de războiu, generalii: H. Arion, S. Băicoanu, A. S. R. Principele Ferdinand, Al. Caraculţeanu, M. Popescu, C. şi comandor Em. Coslinski.

Au fost numiţi inspectori generali d-nii:

Dem. Sturdza, generalii: H. Arion, S. Băicoanu, L. Ierca, A. S. R. Principele Ferdinand, Al. Caraculţeanu, I. Năsturel,

De acolo privirea putea să rătăcească până pe coastele Sardiniei, până în Sicilia şi peste marea Mediterană până la litoralul Africii şi putea să rătăcească mai departe, până în infinit.

Şi nimic nu îţi clarifică mai bine conştiinţa fiinţei tale omeneşti, decât privirea mării. În faţa ei sufletul poate să se înalţe în nemărginirea gândirii, dar tot în faţa ei vei simţi nemernicia puterii tale de pigmeu. Şi așoi departe, departe, unde se atinge linia nesfârşită a orizontului cu vineţia văzduhului, acolo doreşti, să îţi pătrundă privirea, să vadă, dară nu există o altă lume, mai scutită de dureri şi de toate miseriile vieţii omeneşti. Şi când ostenit de sborul gândurilor prin golul nimicului m'am reîntors la clipa realităţii, valurile se isbeau sgomotoase şi i-am sopţit mării frumoasele versuri ale lui Lamartine cu strofa:

Tu mugissais ainsi sous ces rochers profonds;
Ainsi tu te brisais sur leurs flancs déchirés;
Ainsi le vent jetait l'écumee de tes ondes
Sur ses pieds adorés!

Dr. I. T. Mera.

P. Wartiade, I. Vercescu, I. Oprescu, C. Coandă şi comandor Em. Coslinski.

Organisarea poliţiei. Camera a votat proiectul de lege pentru reorganizarea poliţiei generale a statului, cu 65 voturi din 82 votanţi.

NOUTĂŢI.

ARAD, 9 Martie n. 1903.

Intărirea nou alesului nostru episcop Ioan I. Pap e chestie numai de timp. Însăşi ziarele maghiare cari înainte mai tare combăteau pentru Hamsea, vestesc că neputându-se ridica în contra alesului Sinodului Aradan nici o excepţie, prea înalta întarire este lucru sigur.

Earăşi un „agitator“. S'a descoperit un nou „agitator valah“. Acesta e preotul din Ciomacoz, care este citat pe 11 Martie c. la judele de instrucţie Bodó, din Cereit-mari, acuzat fiind cu agitaţie contra ideii de stat maghiar.

Preotul din Ciomacoz este un brav Român, care nu faceată a învăţa poporul, încredinţat lui, să şti iubească cele mai scumpe ctenodii ale sale: limba, legea şi dăruiele străbune.

„Ilustraţiunea Română“, numărul 4 are atât gravuri foarte bine reuşite (între altele doamna Aristizza Romanescu, în mai multe roluri ce a jucat la Teatrul Naţional) cât şi un cuprins variat şi instructiv. Preţul unui număr singuratic este 1 leu. Se poate abona la Atelierul grafic I. V. Socec în Bucureşti.

Hamsea şi Măglaş. Mulţi au crezut că multe de toate nu se vor mai întâmpla după-ce odată s'a trecut peste alegerea de episcop în Arad. Astfel, între altele, unii erau tentaţi a crede că tovarăşii Hamsea-Măglaş se va desface... Maurul şi-a făcut datoria, — îşi va zice Hamsea şi văzând că Măglaş numai i-a sricat, va sista subsidiul şi bălăcărerile maghiariste vor înceta de prin ziarele hamsieste. Ele continuă însă, după-cum continuă şi prieteşugul dintre Hamsea şi Măglaş. Astfel Vineri noaptea Hamsea şi Măglaş se plimbau de braţ, pe strada Forray. Persoana care din întâmplare i-a întâlnit, ne spune că Măglaş se scuză tare că n'a putut împlini misiunea ce Hamsea-l încredinţase s-o îndeplinească în Oraştie... Măglaş scăpase trenul fiind în „gostie“ la Tăica Moise!

„România Jună“, societatea universitarilor români din Viena, a scos anuarul pe anul trecut. „La partea generală“ este o pagină consacrată memoriei lui dr. I. Raţiu.

Tot aici cetim următoarele:

„De altă parte o mare bucurie Vă putem vesti. Cu finea lunii lui Octomvrie s'a ţinut intrarea glorioasă în „alma mater rudolphina“, în universitatea di Viena limba românească. A fost solemn momentul, când în prezenţa coloniei, a tinerimei române s-al corpului profesoral, s'a ţinut prelegerea de deschidere d-l Dr. Iosif Popovici. Pentru primadată a sunat graiul românesc în universitatea capitalei al unui imperiu, în care trăiesc patru milioane de români. Este vina noastră, ca nu s'a făcut deja de mult, şi nu e meritul nostru că s'a întâmplat.

Pregătirile frumoase ale tinerului profesor ne justifică speranţa, c-o să aducă la biruinţă toate frumseţile şi dulceaţa limbii noastre. Primească aceste şire ca îmbărbătare, în lupta lui de-a aduce la împlinire limba românească din partea noastră, cari-l cunoaştem şi-l ştim preţui.

Partea specială reoglindeşte toate momentele vieţii de peste an ale acestei reuniuni brave.

Dispariţia unei fete de baron. — Frumoasa şi bogata d-ră, baroneasă Aloisa Vay din Puyon, a dispărut deodată

în zadar au căutat-o, în zadar au pus premiu pentru cel ce va afla-o, până azi nu s'a ştiut nimic de ea. Era îndrăgostită frumoasă Aloisa şi în scrisoarea ce a lăsat-o în urma ei scria că se va omori. Mai erl au prins pescarii pe Dunăre cadavrul unei fete tinere, care se presupune că e al baronesei. Au legat corpul cu o funie de un stâlp la ţerm şi s'au dus în oraş să înştiinţeze poliţia. Când s'au întors, funie era ruptă şi corpul dispărut. Se prea poate că apa Dunărei să fi rupt funia, dar mai verosimil se prece că au furat cadavrul ca să câştige premiul pus pentru cel care va afla pe nefericita baroneasă.

Aloisa Vay era una din cele mai frumoase şi mai bogate fete din aristocraţia maghiară.

Desmintire Din Odvoş primim următoarele: Vin a vă aduce la cunoştinţă, că cele publicate de „Aradi Közöny“, despre trecerea cu grămada la conf. gr. cat, e o scornitură goală a faimosului corespondent din Bézava. Atât pentru orientarea on. public. *Oficiul parohial*

Mişcarea populaţiei în Bucureşti. Doctorul Georgescu, medicul şef al oraşului Bucureşti, a compus o statistică despre naşterile şi decesele din capitala României dela 1 Ianuarie până la 31 Decembrie 1902. Din această statistică vedem, că s'au născut 8091 copii, din cari 4207 băieţi şi 3884 fete şi anume: 6226 Români ortodoxi, 17 străini ortodoxi, alte rituri creştine: 692 Jidovi 1147. Dcese: 6476 din cari 3454 de s-xul bărbătesc şi 3022 de sexul femeiesc După rituri: Ortodoxi Români: 5308, ortodoxi străini: 20, alte rituri creştine 529 Jidovi 596 Bani-le cari au sscerat mai multe victime, au fost pneumonia, tuberculoza, gastro enterita şi meningita. — Este curioasă disproporţia naşterilor şi deceselor între creştini şi Jidovi. Pe când numărul naşterilor la Români au întrecut numai cu 918 pe al deceselor (la un număr total de 6226), la alţi creştini numai cu 163 (la 692 naşteri), la Jidovi vedem că la 1146 naşteri sunt numai 596 decese rămânându-le excedent aproape jumătate naşterilor, adică 551.

Chestia macedoneană. Ziarul „Le Temps“ află din Atena că guvernul grecesc a adresat Paterilor o notă, exprimând satisfacţiunea sa pentru reformele propuse de Rusia şi Austro-Ungaria în favorarea populaţiunilor din vilastele Koss wo, Salonie şi Monastir.

Tot de odată, guvernul grecesc roagă Paterile de a interveni pe lângă Sultan pentru ca aceste reforme să fie aplicate şi în vilaietul lanine, unde populaş uea grecească suferă şi se găseşte în aceeaşi situaţiune precară.

J-fuirea bisericilor este un lucru atât de rar, încât poţi şti, că dacă auzi despre aşa ceva, apoi faptuitorul trebuie să fie un om foarte afurisit şi depravat. Zilele trecute s'a întâmplat un asemenea jaf la catedrala sfântului Isac din Sân Petersburg, care este renumită de pietrile scumpe, cu cari sunt împodobite icoanele. S'a furat o coroană de briliante, care era aşezată la icoana mântuitorului. Poliţia a descoperit pe fătuitor în persoana lui Alexandru Constanchi din Novgorod. Constanchi este fiu de preot şi e în etate de 42 ani, însurat dar trăieşte rău cu nevasta, din care cauză s'a dat băşiel. El a intrat în catedrală pe fe. eastră şi după-ce a acoperit faţa mântuitorului (ca să nu l vezi fapta nelegiuată!) a desprins coroana şi luându-o a ascuns-o în casa unor neamuri ale sale, unde poliţia a găsit-o întreagă.

Turneul unei princese din Turcia — Nevasta lui Ali Nouri beî, princesa Hairi Ben Aid a plecat prin capitalele din Europa să ţină mai multe prelegeri despre starea femeilor din Turcia. Princesa e îmbrăcată europeneşte şi e de o frumseţe rară. E însoţită de redactorul Anmeghian condamnat şi fugit din Turcia.

Bărbatul princesei este deasemenea un fugar, care a fost osîndit la „101 ani temniţă“ de către Sultan.

Procesul Humbert. Judele de instrucţie André continuă cu scultarea d-nei Humbert. Zi de zi ajung în publicitate tot mai interesante descoperiri, de

cari cei mai serioşi rid bine dar pe care ziarele naţionaliste le primesc cu reutate.

Presă Humbert a mărturisit Vineri, că ambasadorul francez de odinioară Panotire a ştiut că dinsa unde este, nu a ordonat însă deţinerea ei, voind să cruţe mulţi bărbaţi politici distinşi. După-cum spune dinsa, numai întâmplării se poate mulţumi deţinerea ei. Intre altele a mărturisit că guvernul a ajuns la învoială pacinică să o lase liberă şi sigur au ris bine de judele de instrucţie care a urmărit-o în neştire. Jurnalul „Le Matin“ toate aceste le declară de minciuni şi pretinde că d-na Humbert să fie aspru pedepsită pentru scorniturile aceste. Ziarele naţionaliste însele cred toate, poate pentru aceia ca să supere guvernul. Panotire care a fost acuzat a susţinut în faţa unui colaborator al ziarului „Matin“, că nu a cunoscut-o nici-când pe d-na Humbert. Nu e adevărat că după-cum spunea d-na Humbert dinsul cu 20 ani înainte de asta ar fi avut întreţinere la dinsa.

Un plagiat literar în evul mediu. — D. Oment, a întreţinut Academia de inscripţiuni şi frumoase litere din Paris, despre un plagiat literar în evul mediu. E vorba de relaţia vi-şii sf. Willibrard, episcop de Utrecht, dedicată în veacul al XII-lea, de către un preot anume Egbert, abatelui Gerard de Epternach, şi din care un text, până acum unic, e păstrat într'un manuscris contiporan, de curând cumpărat de Biblioteca naţională, n'ar fi decât reproducţia servilă a capitolelor III până la cap. XXV a vieţii bine cunoscută a sf. Willibrard, redijată de Alcuino.

Autorul acestui plagiat s'a mulţumit să taie primele două capitole, scurtând cu modul acesta într'u cât-va scrierea.

Nu înzădar se adresează azi toţi bolnavii, cari se simt perduşi, la d-nul Albert Müller, (Budapesta, V. strada Vadă z 42), la inventatorul crucii magneto-electrice R. B. 86967, căci în adevărat numai această cruce foloseşte în contra reumei, asmei, podagrai, anemiei, epilepsiei etc. Bolnavii nu-o pot în deşjur recomanda tuturor, caei efectul ei e în adevăr uimitor. Dovadă e şi următoarea scrisoare de recunoştinţă: D-lui Albert Müller. Îţi sunt foarte recunoscător pentru invenţia d tale. Am suferit de dureri cumplite în spate, la cap şi la organele de respiraţie. Toate lucrurile au fost zadarnice şi numai prin folosirea crucii magneto-electrice R. B. Nrul 86967 m'am însănătoşit, pentru ce îţi exprim mulţumita mea ferbinte. Cu deosebire stimă: Stefan Haidukovics, Bézék.

ULTIME ŞTIRI.

Budapesta, 9 Martie. Lume imensă a luat parte la demonstraţiunile contra proiectului de lege militar. Socialiştii s'au postat mai din vreme pe locul de întrunire al kossuthiştilor, aşa că aceştia nici nu au putut să ţină adunarea înaintea palatului Dietei, ci batjocoriţi de socialişti, s'au dus pe locul din faţa palatului justiţiei.

În contra proiectului de lege militar au vorbit Holló, Zichy şi Barabás, deputaţi şi studentul universitar Hoffmann.

Mulţimea a spart apoi ferestrele palatului archiducesei Clotilda, ale palatului Burssei şi ale clubului liberal. Latinovich, membru în Casa Magnaţilor, a fost rănit. La Casina Naţională arătându-se pe balcon conţil Andrassy Gyula şi Tivadar au fost loviţi cu pietri. A fost atacat şi un tramvai electric şi spart total. Mulţi au fost răniţi. Poliţia a arestat 60 persoane.

Red. respons. Ioan Russu Şirianu.
Editor Aurel Popovici-Barcianu.

„CIUCHICIANA“
ASOCIAȚIUNE DE AJUTORARE ÎN CIUCHICI.

CONVOCARE.

Domnii membri ai asociației de ajutorare „Ciuchiciana“ din comuna Ciuchici, prin aceasta sunt convocați în sensul §-lui 26 din statute la a

IV-a adunare generală ordinară

care se va ține în comuna Ciuchici la 22 Martie 1903 la 2 ore p. m. în ocazul asociației.

Obiectele:

1. Raportul direcțiunii despre activitatea asociației pentru al IV-lea an de gestiune.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Decisiune asupra compturilor și darea absolutului.
4. Decisiune asupra profitului curat.
5. Alegerea a 2 membri în direcțiune.
6. Alegerea comitetului de supraveghiere conform §-lui 47 din statute.
7. Eventuale propuneri făcute în sensul §-lui 37 lit. i.
8. Esmiterea celor 2 membri pentru verificarea procesului verbal.

Ciuchici, din ședința consiliului comun ținută la 3 Martie 1903.

Direcțiunea.

Activa				Pasiva			
Contul Bilanțului.				Contul Bilanțului.			
Cassa în numerar			79	Capital social după 191 quote			3746
Inventarul marfel			38,6	à 20 cor. = 3810 cor.			66
Marfa atâră de inventar			23	Fond de rezervă			441
Spesele de fondare	220	80		Creditori			5024
După amortisare de 20%	110	40	110	Dividendă neridicată			755
Mobilier	890	77		Profit curat			1
După amortisare de 10%	89	08	351				90
Dividendă neridicată (cedată)			755				
Debitori			4774				
Suma Cor.			9970	Suma Cor.			9970
			50				50

Profit				Perdere			
Contul Profit și Perdere.				Contul Profit și Perdere.			
Salarii			1132	Vente din vînderea marfel			2521
Dare de stat			200	„ interese			65
„ comună și de drum			81	„ diverse			220
„ de trafic			33				07
Chirie			110				
Asigurațiune			32				
Interese			146				
Porto, trăsuri			205				
Diverse spese			715				
Amortisare din speșele de fondare			110				
Amortisare din mobilier			89				
Profit curat			1				
Suma Cor.			2806	Suma Cor.			2806
			95				95

Ciuchici, la 31 Decembrie 1902.

Direcțiunea:

Ioan Radoslau m. p., director. Ioan Marcu m. p., casar. Iohan Bura m. p., comerciant.

Ioan Ocnariu m. p. Traian Pervu m. p. Ilie Enca m. p.

Bilanțul present, precum și contul profit și pierdere examinându-le conform legii și statutelor le-am aflat exacte și cărțile purtate în regulă.

Ciuchici, la 28 Februarie 1903.

Comitetul de supraveghiere:

921 1-1

Ioan Drăgöt m. p., președinte. Ioan Nădășan m. p. Ioan Radoslau m. p. Jurgi Roman m. p. Nicolae Jurca m. p. Petru Gavrilovici m. p. Pavel Berteș m. p.

„VICTORIA“

instituit de credit și economii, societate pe acții.

Sediul: Arad, casa proprie, calea Arhiducele Iosif nr. 2.

Intemeiată la 1887.

Capital de acții: 600.000 cor. — Fond de rezervă 300.000 cor.

Depuneri 3.000.000 cor. — Circulația anuală 44.000.000 cor.

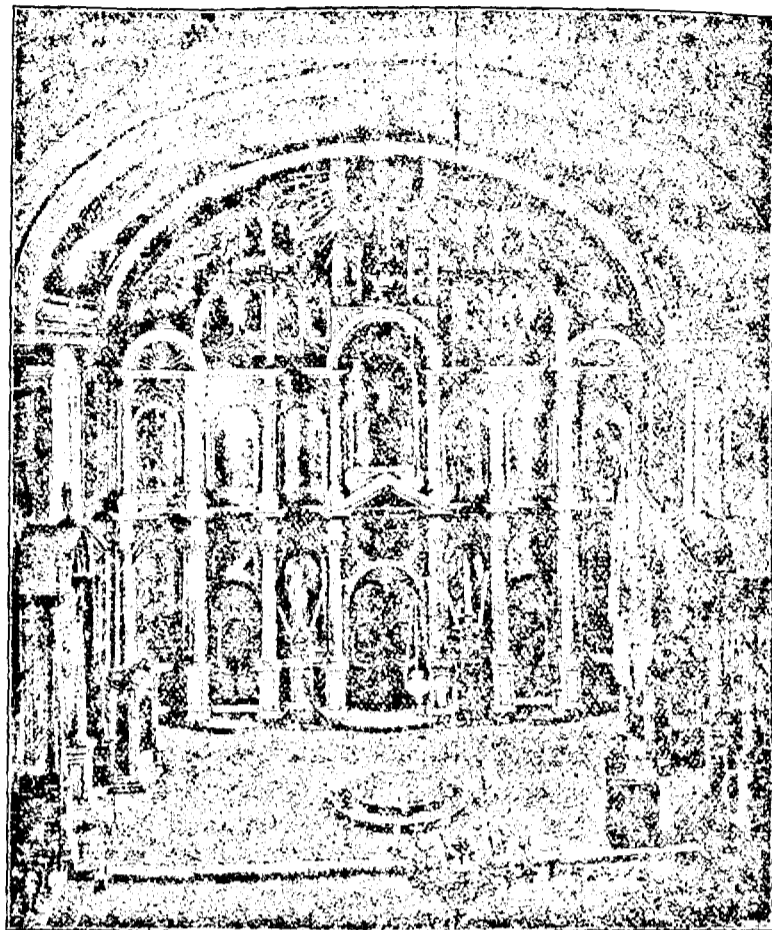
Primește depuneri spre fructificare, după cari solvește 5% interese fără privire la termenul de abdicere. — Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei depuneri până la 2000 cor. se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere. Depuneri se pot face și prin poștă și se efectuează momentan după sosirea comăndei.

657 - 31

Direcțiunea Institutului.

Ioan Cotîrla și fiul
atelier de sculptură, tâmplărie și strugărie.
Oravița-română.

Aranjament complet pentru efectuare de iconostase (tâmplărie), tronuri, jefuri, strane, chivoturi, răpi și orice alte lucrări de lemnărie în bisericile noastre de rit oriental. Schițare și efectuare de planuri după comănde, mobile și tot felul de instrumente de școală, bănci, table, catedre, mașini de socotit etc.

Prețuri moderate. — Garanță desăvîrșită.

La cerere atestate despre rezultate de până acum. 867 - 11

Cel mai plăcut și cel mai bun preparat pentru vopsirea părului este

MELANOGENE

de culoare neagră și brunetă. — În timp de câteva minute prin acest excelent și nesticăcios preparat se pot vopsi în culoare neagră sau brunetă: părul, barba și mustața. — Această culoare e permanentă și nu se poate deosebi de culoarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla nici cu săpun nici cu apă caldă. E nesticăcios și întrebuintarea e foarte simplă. Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fileri. Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărul păr, în câte-va minute, îi dă atât de plăcuta culoare blond aurie, în culoarea inului, cenușie sau de ori-ce culoare dorită fără-ca să atace părul. — Prețul: o sticlă 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.

Poftiți a fi cu atențiune la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate cazuri pentru boala de pept și plămâni.

Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, răgușelii, în contra tusei mătărești, îngrețșării, în contra tuturor boalelor de pept; în contra îmbolnăvirii de gât, laringe, plămâni, în contra respirației grele, a boalei de pept și a astmei etc.

Prețul: 50 fileri.

698 - 11

SPIRT CONTRA REUMEI

(spiritul „Mankóse“)

se vinde în preț de 1 coroană.

S'a dovedit ca un preparat excelent în cazuri de boala de: reumă, de cangrenă, amorțirea muschilor, durerii de nervi, de crucea spinării, de junghieri, paralisii, amorțea de mușchi și vine, precum și pentru înviorarea pielii etc. La slăbire din pricina bătrăneții, precum și la oboseșile turiștilor, înainte și după ture mai lungi, ajută mult prin ungerea (frecarea) cu acest preparat (numai în exterior). S'a probat în cazuri nenumărate.

Gutori FÖLDES KELEMEN,

apotecă și laborator chimic

Telefon 111.

în ARAD.

Telefon 111.